

ನಂದವಾಡಿಗೆ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರ

ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುನಗುಂದ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂದವಾಡಿಗೆ ಗ್ರಾಮದ ಶಿವಾಲಯದೊಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಬದ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನವು (ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಗಿದ್ದು ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲುಗಳು ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಉಳಿದಂತೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು) ಕೆಲವು ಚಾರುತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ (ಕಲ್ಯಾಣ) ಚಾಳುಕ್ಯರ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಲ್ಲದೇವ (ಸೋಮೇಶ್ವರ) ರಾಜನ ಆಡಳಿತವನ್ನು (೧೦೪೨-೧೦೬೮) ಈ ಶಾಸನ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಅನಂತರದ ಆತನ ಪಿರಿಯರಸಿ ಮೈಳಲ ಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದೆ. ತರುವಾಯ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ 'ಭಾವನಗಂಧವಾರಣ' ಬಿರುದಾಂಕಿತನಾದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖನನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದೆ. ಈ ಭಾವನ ಗಂಧವಾರಣನು ಚಾಳುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ರಾಜಧಾನಿ ಅಣ್ಣಿಗೇಷ್, ಮುಳುಗುಂದ, ಕೊಳ್ಳುಗೆ, ನಂದಾಪುರ, ಕೋಹಳ್ಳಿ, ಮಂಡಲಿಗೇಷ್, ಬೆಳ್ಳಲ್ಲಿ, ರಾಜಧಾನಿ ಬರವಾಸೆಪುರ, ಕರಿವಿಡಿ, ನವಿಲೆ, ನಂದವಾಡಿ, ಪೇರೂರು- ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಮಠಗಳನ್ನೂ ಕೆಳ ಮುಂತಂದುವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದನ್ನು; ಪೊನ್ನಗುಂದದ ತ್ರಿಭುವನ ತಿಲಕ ಜಿನಾಲಯ, ಮಹಾಶ್ರೀಮಂತ ಬಸದಿ ಮುಂತಂದುವನ್ನೂ, ಪುಷ್ಪಗೂರಿನ (ಹಲಗೂರಿನ) ವೀರ ಜಿನಾಲಯವನ್ನೂ, ಕುಂದರಗೇಯ ಜಿನಾಲಯವನ್ನೂ, ಪೊಸತಾಗೆ ಪಡಿಸಲಿಸಿ (ದುರಸ್ತುಮಾಡಿ) ದ್ದನ್ನೂ ನಂದವಾಡಿಗೆ ಶಾಸನ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನಗಂಧವಾರಣನು ನೀಡಿದ ಭೂದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಪುಷ್ಪ ಮಾಸದ ಉತ್ತರಾಯಣ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ದಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ; ಶಾಸನದ ತೇದಿ ತೇದುಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ: (ಗಿಟಣ್ಣ ಜಿಣ್ಣಿಫಿಟಿಡ್ಡಾ ಣ್ಣಾ ಧಿಟಣ್ಣ ಜಿಫಿಧಿಣ್ಣ ಫಿತಿಣ್ಣ ಡಾಡ್ಡಾಫಿ ಸೌ.೩.೩. ೧೧-೧, ನಂ. ೧೦೩., ಪು. ೧೦೦)

ಇಸವಿ ತರೀಕು ತಿಳಿಯದ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವದ
ವಿಷಯಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ: ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಶಾಸನದ ಪಾಠವನ್ನು ಯಥಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ
ಕೊಡಲಾಗಿದೆ: